

Remittering av promemorian "Nya regler mot bedrägerier och annat vilseledande genom elektroniska kommunikationer" (Fi2025/02192)

Journalistförbundet har tagit del av förslagen i promemorian "Nya regler mot bedrägerier och annat vilseledande genom elektroniska kommunikationer". I promemorian föreslås en förändring i lagen om elektronisk kommunikation (LEK) som innebär att operatörer i vissa fall blir skyldiga att inte leverera elektroniska meddelanden, till exempel samtal och SMS som en avsändare valt att skicka. Skyldigheten att stoppa meddelande ska gälla om operatören "har anledning att anta att meddelandet överförs

1. som ett led i ett bedrägeri, eller
2. i syfte att, på något annat sätt, vilseleda en vidare krets av mottagare."

Så här beskrivs det i promemorian vilka meddelanden som ska stoppas:

"En skyldighet att underlåta att överföra ett elektroniskt meddelande om det är motiverat av skäl som rör bedrägeri eller missbruk bör utformas på ett sätt som minimerar risken för att andra än de avsedda elektroniska meddelanden blockeras. Samtidigt får kravet på att

omständigheterna ska tala för att det rör sig om sådana förhållanden inte vara så högt ställt att skyldigheten förlorar sitt syfte.”¹

Journalistförbundet vill inledningsvis framhålla att det är ett problem att kriminella använder SMS och andra metoder för att komma i kontakt med personer för att begå brott som till exempel bedrägeri. Enligt Journalistförbundet innebär förslaget dock en stor inskränkning av den grundlagsskyddade yttrande- och informationsfriheten. När en sådan inskränkning görs har lagstiftaren att beakta proportionalitetsprincipen. Någon egentlig bedömning av förslagets påverkan på de grundläggande fri- och rättigheterna har inte gjorts i promemorian. Det konstateras visserligen att det är ”proportionerlig i förhållande till syftet med förslaget”,² men hur den slutsatsen har kunnat dras framgår inte av promemorian. Redan på den grunden avstyrker Journalistförbundet förslaget.

Enligt Journalistförbundet är inte heller alternativa lösningar som att till exempel infoga varningstexter i meddelanden tillräckligt väl utredda. Det kan därför inte uteslutas att det finns andra lösningar på problemen, lösningar som inte på samma ingripande sätt skulle begränsa yttrande- och informationsfriheten.

Enligt Journalistförbundet är det viktigt att bestämmelser som inskränker grundlagsskyddade rättigheter är utformade på ett så precist sätt som möjligt. Detta särskilt som det finns en risk för att bestämmelserna missbrukas om Sverige skulle gå i en auktoritär riktning. När det gäller den aktuella bestämmelsens utformning kan det inledningsvis konstateras att den första förutsättningen för att bestämmelsen ska vara tillämplig, det vill säga att operatören ”har anledning att anta”, är ett lågt ställt krav. Visserligen den första punkten, det vill säga ”som ett led i ett bedrägeri”, anses precis i den bemärkelsen att ett av rekvisiten är ett brott (bedrägeri). Frågan är dock vilka möjligheter som finns för operatörerna att bedöma eventuella brottsplaner. Enligt Journalistförbundet finns det en stor risk att bestämmelsen i praktiken får en vid tolkning som inte kan anses proportionerlig. När det gäller den andra punkten i bestämmelsen, det vill säga ”i syfte att, på något annat sätt, vilseleda en vidare krets av mottagare” ser Journalistförbundet en uppenbar risk för missbruk för det fall Sverige skulle gå i en auktoritär riktning. Vad som anses ”vilseledande” kan förändras över tid och är beroende av vem som gör bedömningen och vilka motiv den personen har. Enligt Journalistförbundet är förslaget inte tillräckligt precist utformat.

Som framgår av ovan avstyrker Journalistförbundet förslaget.

Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet

¹ Se promemorian ”Nya regler mot bedrägerier och annat vilseledande genom elektroniska kommunikationer”, sid 15.

² Se a.a. sid 30.